

Základní školu na "Křídlačku" jsem navštěvovala v letech 1981-1989. Nechce se mi věřit, že letos uplynulo už 30 let od doby, kdy jsem naposledy usedla do lavice ve II. patře. Patřila jsem do posledního ročníku osmáků, kteří vyučující oslovovali "soudružko učitelko"... :) Absolvovali jsme v červnu 1989 a v listopadu, když jsme všichni byli v I. ročníku středních škol, se všechno změnilo...

Je ze mě školačka!

Svoji školní docházku jsem zahajovala v září 1981 a byla jsem celých osm let "béčák".

V první a druhé třídě jsme měli paní učitelku Vlastu Kovářovou, céčko učila paní učitelka Sulovská. Třetí a čtvrtou třídou nás provedla paní učitelka Marie Káňová. Pamatuji si také na paní učitelku Františku Hofírkovou...

V paměti už mi nezůstalo, kdo byl v mých žákovských letech ředitelem (ředitelkou?) školy. Vzpomínám si jen na zástupkyni pro II. stupeň, pí Řádovou, která nosila (v té době strašně drahé!) zlato-hnědé blyštivé pantofle na vyšším podpadku. Ty se jí při každém kroku, když přecházela přes tělocvičnu do druhé budovy, rozjížděly... a my jsme se báli, že jí ty podpatky musí každou chvíli upadnout... Váhám, jestli sem napsat tu slavnou větu, kdy u nás suplovala občanskou nauku a prohlásila, že *"za situace, kdy by byly potraviny jeden den zdarma, vzal by si socialistický člověk pouze tolik, kolik byl schopný sám spotřebovat. Kdežto kapitalista by si vzal co nejvíc a druhý den by to se ziskem prodal... Co k tomu dodat?? :)))*

Družina bývala v přízemí budovy na Nádvoří a v Domečku. Chodívali jsme na Zahradnickou do parku. Nutno dodat, že jsme se občas při přesunu museli - v rámci zachování kázně - držet provázku nataženém středem dvojstupu, kdy jsme ukazovákem a palcem vytvořili kolem provázku kolečko... :)))

Od páté do osmé...

Na druhém stupni nás od páté do osmé třídy měla coby třídní učitelka paní Věra Klučarová. Nepřísluší mi hodnotit její tehdejší angažovanost, byla to pokřivená doba. A navíc: sama jsem se angažovala! Předsedkyně třídy čtyři roky... předsedkyně žákovské samosprávy dva roky...

Bez ohledu na politickou příslušnost, jedno je jisté: dodnes vzpomínám, že nám tahle žena dokázala skvěle vysvětlit nejen českou mluvnici, ale také nás - v limitech tehdejší doby - provedla světem české literatury. Strašně jsme prskali, že se musíme z paměti učit kus Máchova Máje - a když jsem pak, o pár let později, slyšela stejnou pasáž citovat herce Jiřího Bartošku v seriálu Cirkus Humberto, byla jsem pyšná, že si celý text pamatuji. Psali jsme na A4-kové linkované dvojlisty slohové práce, které měly přesně danou grafickou úpravu. V porovnání s dnešní technikou (výuka s tablety, interaktivní tabule, internet) byly možnosti, jak

udělat výuku zajímavou a pestrou, značně limitované... Přesto bych zde mohla parafrázovat spisovatele Roberta Fulguma: *Všechno, co dnes znám z češtiny, jsem se naučila na základní škole...* Protože na té střední jsem na češtinářku už takové štěstí neměla...

Na němčinu jsme se dělili a část z nás se přesunovala do Domečku, kde nám základy gramatiky vštěpovala do hlavy paní učitelka Keršnerová. Díky Domečku jsem taky dostala svoji nejzávažnější poznámku. Za krádež. Objevili jsme tam tehdy zásoby čistých sešitů - a několik z nás si jich pár bez dovolení vzalo. Samozřejmě, že nás někdo prásknul. Následovalo vyšetřování a trest: poznámka do žákovské. Tehdy, na konci roku bylo mně a spolužačce Báře řečeno, že nemůžeme být vyhlášeny nejlepšími žákyněmi ročníku - protože, ač předsedkyně a místopředsedkyně třídy, nejlepší žákyně nekradou!! :))

Dodnes vzpomínám, že nás paní Klučarová vzala na několik školních výletů - byli jsme ve Smetanově Litomyšli, v osmičce jsme jeli na čtyři dny do Prahy, nočním vlakem jsme cestovali napříč republikou až do Adršpašsko-teplických skal - s odstupem času nechápu tu odvalu!!!

Zběžně se mi vybavují i další jména učitelů: pí Irena Vašíčková a pí Damborská - matematika, p. Ivo Vašíček - fyzika, pí Sedláčková - chemie, pí Alena Pospíšilová - přírodopis, pí Jaroslava Valíková - dějepis (popsala vždycky všechna křídla tabule, bývaly to hodiny, kdy jsme odcházeli s křečí v ruce od psaní zápisků), pí Suchomelová na zeměpis... ;)

Dokonce si (ke svému údivu!) pamatuju i některá čísla učeben: ve dvojce byla hudebka - její stěny zažily i takové hity jako *"Skal a stepí, divočinou - hladový a roztrhán - s puškou v ruce, s ohněm v srdci - uhání vpřed partyzán"*. V pětce už tehdy byly počítače (!!!) - chodili na ně kluci, protože jen ti si tento předmět vybírali v rámci povinně-volitelných předmětů. Do sedmičky jsme chodili na výtvarku k pí učitelce Dostálové. V č. 15, vedle sborovny v 1. patře, bývala ruská konverzace, v č. 17 dějepis a třída č. 18 byla naše kmenová, na zeměpis. V 19tce pak bývala čeština, chemická laboratoř a učebna přírodopisu v posledním, III. patře.

Mívali jsme pěstitecké práce, neboli "pozemky". To jsme chodívali na zahradu vedle mateřské školy Lízy Čajkinové, kde jsme se snažili vypěstovat různé druhy drobné zeleniny. Technické práce, "dílny", probíhaly někde v suterénních prostorách - ale tady už mě paměť začíná trochu zrazovat.

Sbírali jsme papír, kaštany, sušenou pomerančovou kůru, šípky... Zažívali jsme samozřejmě "braňáky". Dnes se tomu říká "Mimořádné události" a tento vyučovací den má hodně odlišnou formu. Ale my jsme tehdy opravdu pobíhali po Červeném kopci s igelitovými pytlíky na nohou a na ruku a nasazovali si na obličej ty gumové, šíleně smradlavé, plynové masky, kterými zboku stejně foukalo...

Přesun do školní jídelny po skončení vyučování býval často skvělým sportovním výkonem: rychle do šatny, přezout se a smykem proběhnout venkem na oběd.

Kdo dřív doběhl, ten stál kratší frontu. Na rohu Nádvorní a Křídlovické mívali byt školníkovi - pan Fejfuša na nás vždycky volával, ať zpomalíme, že nám nic neuteče, a nadával, když jsme si zkracovali cestu mezi jehličnany u školy... Mívali jsme stravenky - drobné papírky, které měly na každý měsíc jinou barvu. Oběd stál 3,20 Kčs a ne vždy to bývala úplná hitparáda... Věřím, že dneska už žáci nemusí jíst plíčky na smetaně... brr... Zato vdolky bývaly skvělé!!

Školní akademie se odehrávaly v poměrně velkém stylu ve sportovní hale Moravské Slavie. Dobře si vzpomínám na jeden rok (5./6. třída??), kdy jsme pilně nacvičovali pásmo básní, ale nějakým organizačním omylem jsme vypadli z rozpisu programu. Takže jsme po skončení celé akce zjistili, že jsme nedopatřením vůbec nevystoupili... :)

Co se týkalo školních soutěží, museli jsme fungovat dle tehdy daných regulí a hodně školních akcí se točilo kolem všeobecné náklonnosti k SSSR:

Ti z nás, kteří měli vyznamenání, byli tak nějak automaticky přihlašováni do znalostní soutěže *O zemi, kde zítra znamená již včera* - pojmenované s odkazem na knihu komunistického novináře Julia Fučíka o bolševickém Sovětském svazu. Nebyla šance říct "ne". Recitovali jsme v soutěži *Puškinův památník*, dělali jsme nástěnky, které byly každý měsíc bodovány, chodili jsme povinně do prvomájového průvodu a kdo nepřišel, musel mít omluvenku a dostal i záznam do osobního spisu... To, čemu se dnes usmíváme v seriálu *Vyprávěj*, byla tehdy nekompromisní realita.

V r. 1984/85 jsme hromadně nacvičovali spartakiádu. Považovali jsme to za skvělou příležitost, jak se "ulít" z vyučování - místo školy jsme se 2x týdně přemístili do sálu krasobruslařské haly vedle Ronda a minimálně dvě vyučovací hodiny trénovali skladbu.

Na předávání vysvědčení na konci roku jsme se pokaždé těšili, chodilo se do kina. Dodnes nevěřícně vzpomínám, jak jsme někdy na konci školního roku 1986/87 zaplatili 1,- Kčs a šli "do Míru" (později kino Ponrepo) na Hybešově ulici. Promítli nám tehdy mně naprosto neznámou hudební komedii *Šíleně smutná princezna*... Nevím, kdo to tehdy zařídil - vedení školy? produkční v kině? - nicméně jsme ještě v době totality viděli "trezorový" poklad natočený v r. 1968 se skvělou hudbou Jana Hammera!! To mi samozřejmě došlo až o pár let později...

Zvláštní situace také nastala, když nám po letních prázdninách (rok 1987? 1988?) třídní učitelka oznamovala, že s námi dál nepokračuje spolužák Jarda... Údajně se "odstěhoval". My jsme ale věděli, že s rodiči utekl do tehdejšího "západního" Německa, konkrétně Baden-Badenu...

Škola v přírodě a letní tábory

Škola v přírodě nebyla každý rok, ale vzpomínám si, že jsme minimálně jednou jeli do Heřmanče. Krásné místo v jižních Čechách, nedaleko Dačic. Tam jsem také osm let jezdila coby dítě na letní tábor. Zděná budova, o tři kilometry dál pak stanový tábor v Radlicích. Vzpomínám na paní Hanu Marešovou, manžele Žďárských, Jirku Suka, Ládu Budínského, Rendu Budínského, Bědu Maršálka (skvěle pařil na kytaru a jeho Slavíci z Madridu mi zní v uších dodnes!!!). A zase: ano, šlo o pionýrskou skupinu, museli jsme být pionýři, vážali jsme si červené šátky na ranní a večerní nástupy - ale v hlavě mi spíše utkvěly lesy plné modrých borůvek, špekáčky u ohně, služby v kuchyni, vázání uzlů, celotáborové hry a noční stezky odvahy... Skvělé byly výlety do Dačic, Jindřichova Hradce, Slavonic i na zámek Červená Lhota. Jeden rok se v Radlicích objevil s celou kapelou Michal Tučný... Další rok přijeli o něco starší vrstevníci z Francie... Bylo pro nás tehdy nemožné se dorozumět, ale naučili jsme se kvůli nim píseň Bratře Kubo ve francouzštině. Je to dodnes také jediná francouzština, kterou umím:

*Frère Jacques! - Frère Jacques! - Dormez-vous ? - Dormez-vous ?
Sonnez-les matines - Sonnez-les matines - Dig, ding, dong! - Dig, ding, dong! ...*

Oslavili s námi tehdy jejich státní svátek - 14. červenec, Den pádu Bastily... O to víc mě pak po návratu z tábora překvapilo, když jsem státní svátek Francouzské "socialistické" (!!!) republiky marně hledala v nástěnném kalendáři a dožadovala se vysvětlení od rodičů. Měla jsem prostě v těch evropských (ne)komunistických zemích chaos...

V čem mě škola ovlivnila?

Objevila jsem zálibu pro češtinu, začala jsem hodně číst.

Paní učitelka Keršnerová mi otevřela svět cizích jazyků - v němčině jsem později na střední škole vynikala. Ruštinu jsem hned v porevolučním školním roce 1990/1991 vyměnila za angličtinu a rok po maturitě odjela do Velké Británie. Bakalářské studium na pedagogické fakultě (byť v neučitelském oboru) jsem poté absolvovala na univerzitě v Hradci Králové.

Srdcová záležitost

Sepisovat tyhle řádky v listopadu 2019 - tedy v době, kdy si připomínáme 30. výročí sametové revoluce, mi přijde více než symbolické. Nynější ZŠ Křídlovická je navenek téměř totožná s tou, kam jsem v osmdesátých letech chodila i já. Vznešená, funkcionalistická dáma. Webové stránky dávají nahlédnout i za její vstupní dveře a je zřejmé, že vzkvétá.

Ještě symboličtější mi však připadá, že tohle všechno píšu z pozice učitelky angličtiny I. a II. stupně ZŠ.

Coby třída jsme se za těch 30 let bohužel nikdy nesešli... Ale kdykoliv navštívím své rodné Brno a procházím kolem školy, cítím zvláštní, milý pocit sounáležitosti. A mé děti, které jsou už samy žáky I. a II. stupně ZŠ, mají pokaždé k mým školním rokům plno dotazů...

Přeji "Křídlačku" fajn žáky, pohodový učitelský sbor a mnoho dalších úspěšných let!

Určitě čas od času nakouknu, jak se ti, "moje" základko, daří! ;)

Ivana Chalupová (roz. Plchová)

1.B - 8.B

(r. 1981 - 1989)